

L'Europa sulla scena

Presentata a Budapest l'antologia in due volumi di atti unici di 27 giovani autori dell'Unione Europea

Európa a színpadon

27 fiatal uniós szerző egyfelvonásosát tartalmazó kétkötetes antológia budapesti bemutatója

“E allora bisogna avere più coraggio – scriveva Salvatore Quasimodo in un articolo di critica teatrale di molti anni fa ma ancora attualissimo – e invece di pochades o di riesumazioni di romantici furori cominciamo a rappresentare «i problemi dei giovani», che saranno sempre più vivi, almeno altrettanto vivi di quelli che trattenevano nelle platee gli uomini dell'Ottocento.” E' con questo spirito che quasi un anno fa abbiamo intrapreso il difficile progetto di realizzare la presente antologia.

Abbiamo chiesto a 27 giovani drammaturghi europei, nella maggior parte dei casi di età inferiore ai trentacinque anni, di scrivere per noi o di farci pervenire una breve opera teatrale inedita. Abbiamo dato un limite di lunghezza e un termine di scadenza, ma non sempre le indicazioni sono state rispettate, cosicché i tempi si sono dilatati e l'opera, che doveva originariamente consistere di poco più di quattrocento pagine, ha quasi raddoppiato la sua mole, tanto da convincerci a pubblicarla in due volumi. I testi, accompagnati da una breve nota biobibliografica dell'autore, vengono pubblicati in lingua originale, in lingua italiana e in lingua ungherese. Siamo comunque molto felici di aver potuto realizzare questa antologia, non solo perché abbiamo avuto la graditissima sorpresa di conoscere e dunque di dare voce a giovani talenti di grande bravura ed originalità, che sarebbe stato difficile altrimenti mettere insieme, ma anche perché attraverso la loro opera abbiamo avuto la possibilità di offrire un panorama molto ricco e variegato del nuovo teatro europeo e allo stesso tempo del complesso mondo giovanile di oggi. Si consideri, inoltre, che i lettori di questo libro si potranno confrontare con quasi tutte le lingue dell'Unione Europea, oltre che naturalmente con l'italiano e con l'ungherese.

Qui non sembra calzare molto la massima pirandelliana che “la vita o la si vive o la si scrive”. Qui la vita sembra sempre che la si stia vivendo scrivendola, o la si stia scrivendo vivendola. E per farlo

„Hát akkor legyünk bátrabbak – írta Salvatore Quasimodo egy sok évvel ezelőtti, de ma legalább annyira aktuális színházi kritikájában – és a megszokott bohózatok, vagy a romantika szenvedélyétől fűtött, ásatag darabok helyett kezdjünk inkább «a fiatalok problémáival» foglalkozni, azokéval, akik itt élnek közöttünk, és legalább annyira megtöltik a színházak nézőterét, mint egykor a XIX. század emberei tették”. Ebben a szemben kezdjük el majd' egy évvel ezelőtt a jelen antológia tervének nem könnyű megvalósítását.

Felkértünk huszonhét fiatal európai színházi szerzőt, többnyire harmincöt év alattiakat, írjanak nekünk, vagy juttassanak el hozzánk egy még kiadatlan, rövid, egyfelvonásos darabot. Megadtuk a terjedelmi korlátokat, megadtuk a leadási határidőt, de a kéréseinket nem minden esetben teljesítették. A munkára szánt idő így meghosszabbodott, és a megközelítőleg négyszáz oldalra tervezett kötet terjedelme lényegében megduplázódott. Arra az elhatározásra jutottunk tehát, hogy a műveket két kötetben fogjuk megjelentetni. A darabokat, melyeket kiegészítettünk a szerzők rövid életrajzával is, szerepeltetjük a szerző anyanyelvén, de olaszul és magyarul is. Minden nehézség ellenére örülünk annak, hogy az antológia elkészülhetett. Nemcsak azért, mert meglepően sok fiatal tehetség munkáját ismertük meg, következésképpen adhattunk nyilvánosságot eredeti, olykor bravúrosan magas szintű alkotásuknak egy ilyen sajátos formában – hiszen ilyen együttes megjelenésre másképp nemigen adódna lehetőségük –, hanem azért is, mert a műveken keresztül egy új, gazdag, és változatos európai színház világára, ugyanakkor a mai fiatalok bonyolult életét is kitekinthetünk. Figyelemreméltó az is, hogy a jelen kötet olvasói az olasz és a magyar mellett az Európai Unió szinte valamennyi nyelvvel találkozhatnak.

Itt nem látszik nagyon érvényesnek a pirandellói megállapítás „az életet vagy éljük, vagy megírjuk”. Itt, úgy tűnik, hogy az életet úgy éljük, hogy egyszerre meg is írjuk, vagy úgy írjuk, hogy közben át is éljük. Ezt elérendő van, aki az ironia, van, aki a metafora fegyverét alkalmazza, valami képzeletbeli világot létrehozva; van szerző, kinek papírra vetett szövegéből süt a nyers realizmus, a mindennapi köznyelv szavait használja, és van közöttük olyan, akinek lételeme, stílusa elegánsan kifejező. Van, aki a jövő felé tekint, és van, aki a múltba réved, de mindig azzal a szándékkal, hogy azt megváltoztassa, újraértelmezze; van, aki témáját a napi aktualitásokból meríti, és van, aki elvész az álmok világában; van, aki a fiatalság következmények nélküli eufóriáját ábrázolja, és van, aki egy állandó szorongások között, depresszióban megélt világot ábrázol. Más szerző a generációk közötti nehéz kapcsolatokat elemzi, és megjelenik a nonszensz, az abszurd, a közöletlenséggel való kísérletezés, a politikai satíra is. Van, aki látványosan, és bevallottan a saját példaképeit jeleníti meg művében, legyen az klasszikus vagy kortárs szerző, és van, aki próbálja a mintákat an-

c'è chi usa l'arma dell'ironia, chi quella della metafora creando un apparente mondo immaginario; chi riversa sulla pagina espressioni di crudo realismo e usa la lingua del quotidiano e chi fa dell'eleganza espressiva il suo modo di essere; chi guarda al futuro e chi si rifugia nel passato per comunque modificarlo e reiventarlo; chi prende lo spunto da fatti di cronaca e chi si perde nel sogno; chi rappresenta l'euforia sconclusionata della giovinezza e chi la vive in un continuo stato di ansia e di depressione; chi analizza il difficile rapporto tra le generazioni e si cimenta con il nonsense, l'assurdo e l'incomunicabilità, anche in tema di satira politica; chi vistosamente esibisce i propri modelli, che vanno dai classici ai contemporanei, e chi cerca di nascondersi quanto più gli è possibile. Spesso è il tema del viaggio a movimentare la scena, o quello dell'amore. Qui insomma "tragedia e satira prese insieme si chiamano verità", secondo le parole di Dostoevskij. Ed è questa la costante dei drammi dei nostri giovani autori, la ricerca di una loro verità, dell'esistenza e dell'oggi, in questa nuova Europa, per loro senza confini e senza barriere, dove è sempre più necessario muoversi, mescolare e confrontare le lingue e le culture, pur conservando la propria individualità, conoscere, conoscersi meglio, anche e soprattutto nel nome della cultura che dovrebbe tornare ad essere il vero volano dell'Europa che sarà.

Dopo l'antologia di racconti e quella di poesie non poteva dunque mancare, a conclusione di una ideale trilogia, questa antologia teatrale, proprio nell'anno in cui celebriamo il trecentesimo anniversario della nascita di Carlo Goldoni, sicuramente un grande modello per tutto il teatro europeo. Questa antologia, come del resto quella immediatamente precedente dedicata alla poesia, è nata, su iniziativa dell'Istituto Italiano di Cultura di Budapest e della Fondazione Salvatore Quasimodo di Balatonfüred, dalla collaborazione di tante persone e di molte istituzioni dei Paesi dell'Unione Europea, in primo luogo del Ministero dell'Istruzione e della Cultura ungherese, ma anche degli Istituti Italiani di Cultura, degli Uffici culturali delle Ambasciate dei Paesi europei a Budapest, del parco Salvatore Quasimodo di Roccalumera, della Fondazione Umberto Mastroianni di Arpino, della Fondazione Edoardo Tiboni di Pescara e del Banco Popolare Hungary.

E' una ulteriore dimostrazione che le istituzioni possono collaborare insieme, e anche le persone che le rappresentano, sia pure qualche volta nella consapevolezza, come diceva Hazlitt, che "l'uomo è un animale che finge, e non è mai tanto se stesso come quando recita."

D. M. e J. F.

nyira elrejteti, amennyire csak lehet. Az utazás vagy a szerelem gyakori téma szerzőink színpadán. Egyszóval, itt a „tragédiát” és a „szatírát” hívjuk „igazságnak” Dosztojevszkij szavainak megfelelően. Fiatalszerzőink darabjaiban ez tehát a lényeg: drámáikban keresik saját igazságukat, keresik ebben az új Európában a létezés, a kor értelmét, melyben nekik már nincsenek határok és sorompók, ahol a helyváltoztatás egyre fontosabb, egyre fontosabb, hogy keveredjenek a nyelvek és a kultúrák, úgy, hogy közben mindenki megőrizhesse saját egyéniségét. Ismerjük meg magunkat és ismerjük meg egymást a kultúra, sőt leginkább a kultúra eszközeivel. Mert a jövő Európájának létrejöttében az igazi hajtóerő a kultúra kell, hogy legyen.

Az elbeszélések, majd a versek antológiája után, az elképzelt trilogia befejezéséül nem hiányozhatott tehát a színházi művek kötetének megjelenése pontosan abban az évben, amikor Carlo Goldoni, az európai színház számára kétségbevonhatatlanul mintát adó szerző születésének háromszázadik évfordulóját ünnepeljük. Ez a mostani gyűjtemény, mint ahogy az előző költészeti antológia is, a Budapesti Olasz Kultúrintézet és a Balatonfüredi Salvatore Quasimodo Alapítvány kezdeményezésének gyümölcse. Ugyanakkor köszönet illeti mindazon személyeket, az Európai Unió országainak számos intézményét, elsősorban a Magyar Oktatási és Kulturális Minisztériumot, de az európai országokban működő többi Olasz Kultúrintézetet, a Budapesten működő követségek kulturális irodáit, a Salvatore Quasimodo Parkot Roccalumérában, az arpinói Umberto Mastroianni Alapítványt, a pescarai Edoardo Tiboni Alapítványt és a Banco Popolare Hungary-t.

Ez a vállalkozás újabb bizonyítéka annak, hogy az intézmények képesek együttműködni egymással, és a személyek, akik megtestesítik ezen intézményeket, olykor bizony annak tudatában cselekednek, mint Hazlitt mondta: az „ember egy olyan állat, mely mindig színlel, és soha nem annyira saját maga, mint amikor szerepet játszik.”

D.M. és J.F.

Coinciding with the 300th anniversary of the birth of Carlo Goldoni, the Italian Cultural Institute in Budapest together with the Salvatore Quasimodo Foundation, published a unique collection of one-act plays by emerging young writers, one from each member state of the European Union. All the works appear in their original language, as well as in Italian and Hungarian. In their foreword to the two-volume anthology, Dante Marianacci, Director of the Italian Cultural Institute in Budapest, and Joseph Farrell, Professor at the University of Strathclyde, Glasgow, emphasise the necessity of retaining the individual cultures of the new Europe, while allowing them to blend.